

ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐

Factors affecting the quality of auditor in Thailand 4.0

กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์, สุขจิตต์ ณ นคร*

Kanoksak Sukwatanasinit, Sukjit Na Nakhon

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม, อาจารย์ที่ปรึกษา

Department of Accounting, Sripatum University, Advisor

Email : eianana@hotmail.com

Received : August 30, 2018;

Revised : March 16, 2019;

Accepted : March 16, 2019

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการสอบบัญชีให้ได้คุณภาพของผู้สอบบัญชี ๒) เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ และ ๓) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอบบัญชีให้ได้คุณภาพของผู้สอบบัญชี จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี จำนวน ๔๐๐ กลุ่มตัวอย่าง สถิติในการวิเคราะห์ผลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติแบบ T – test , F – Test และ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ วิธีการทดสอบ Least Significant Difference (LSD) test ทดสอบความสัมพันธ์ใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson’s Correlation Coefficient ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ทำการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter)

ผลการวิจัยปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่ อายุ ๓๑ – ๓๕ ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ไม่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ๓ ปี รายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ – ๓๐,๐๐๐ บาท โดยให้ความสำคัญต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกในระดับมาก โดยสูงสุด ด้านวัฒนธรรม รองลงมา ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองรัฐบาล กฎหมาย ตามลำดับ ปัจจัยที่เกิด

* ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์ Dr.Kanoksak Sukwatanasinit รศ.สุขจิตต์ ณ นคร Assoc.Prof.Sukjit Na Nakhon

จากบริษัทผู้สอบบัญชีที่มีความสำคัญในระดับมาก โดยสูงสุด ด้านนโยบาย รองลงมา ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านขนาด ตามลำดับ และผลวิจัยคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อยู่ในเกณฑ์ ระดับมาก โดยสูงสุด ด้านจรรยาบรรณรองลงมา ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้านทักษะ ความรู้ความเชี่ยวชาญ

ผลการทดสอบสมมติฐานปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลา ปฏิบัติงาน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ร้อยละ ๒๙.๙๐ และปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ได้แก่ ด้านขนาด ด้านนโยบายมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ร้อยละ ๘๑.๑๐

คำสำคัญ : คุณภาพของผู้สอบบัญชี, ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพ, ยุคไทยแลนด์ ๔.๐

Abstract

The study of the factors affecting the quality of auditor in Thailand 4.0 has the objectives as following; 1) to study the external environment factors and the factors of the auditing company that influence the auditing to the quality of the auditor 2) to study the quality of certified public accountants in the Thailand 4.0 and 3) to compare the factors influencing the quality of the auditor that classified by personal characteristics. The research method was a survey study, collecting data from the questionnaire. The samples were 400 auditors and assistant auditors. Statistics for descriptive statistics are frequency, percentage, mean, and standard deviation. The Least Significant Difference (LSD) test was used to test the correlation using Pearson's Correlation test. Coefficient is the method used to find the multiple regression coefficients that select the variables by the total input method (Enter).

The research result of personal factors are more male than female, age from 31 to 35 years old, Bachelor's degree. Most are auditors or assistant auditors in Non Big 4 offices that do not audit public companies. Period of operation is less than 3 years, monthly income 20,000 - 30,000 baht. The importance of the external environment at the highest level is highest, followed by culture, technology, economic, social, political,

government, law, respectively. The factors by audit company is the high important that the highest is policy, the structure, and size of the company, respectively. The quality of the certified public accountant in Thailand 4.0 was at a high level, with the highest level of ethics, skills in communication with people, and knowledge skills.

The results of the hypothesis testing were difference by education, career, work experience. External factors, such as culture, have a positive influence on the quality of auditors by 29.90%. The size and policy of the audit company has a positive influence by 81.10%.

Keyword : Quality of auditor, Factors affecting the quality, Thailand 4.0

บทนำ

การสอบบัญชีเป็นกระบวนการรวบรวมและประเมินหลักฐานเกี่ยวกับข้อมูลสารสนเทศเพื่อระบุและรายงานเกี่ยวกับระดับความสอดคล้องต้องกันของข้อมูลสารสนเทศนั้นกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่างบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมีความถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเพียงใดหรือไม่ การที่ผู้สอบบัญชีกำหนดให้มีนโยบายและวิธีการต่างๆ ในการควบคุมงานสอบบัญชีให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ดังนั้นการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ผู้สอบบัญชีมีความสามารถตรวจสอบพบสิ่งผิดปกติในงบการเงินและสามารถรายงานสิ่งที่ตรวจพบได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมอันจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเชื่อมั่นในงบการเงินที่ใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจได้

นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบบัญชีในยุค ๔.๐ จะต้องคำนึงถึงธุรกิจต่าง ๆ ในยุคนี้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล กระบวนการทำงานทุกอย่างเปลี่ยนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ และระบบออนไลน์ ซึ่งจะช่วยสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ ดังนั้น ผู้สอบบัญชีจะต้องมีการปรับตัวในการทำบัญชีหรือตรวจสอบบัญชีให้ทันยุคและทันสมัย โดยผู้ตรวจสอบบัญชีจะต้องรวบรวมหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอเพื่อแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินพร้อมทั้งความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้นตามการพัฒนาการของมาตรฐาน เทคนิคการรวบรวมหลักฐานโดยเทคนิคในการรวบรวมหลักฐานที่สำคัญมาก^๑

จากเหตุผลและสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสาขาวิชาชีพบัญชีจะต้องมีการปรับตัวเองให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะไทยแลนด์ ๔.๐ ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งหลักการของ

^๑ ดิพพงศ์ พงศ์ภัทรชัย, แนวทางการส่งหนังสือยืนยันยอด ในยุคไทยแลนด์ ๔.๐., ก้าวทันข่าวชาวอดิธ ฉบับที่ ๓๐. (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๖๐), หน้า ๑-๒.

ไทยแลนด์ ๔.๐ คือการสร้างคนให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับทักษะของมนุษย์ในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วยการสร้างมาตรฐานและคุณภาพในวิชาชีพบัญชีเพื่อให้ นักบัญชีที่สำเร็จการศึกษามาและสามารถสอบรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี มีคุณภาพตามที่สังคมในอนาคตต้องการ จึงเป็นที่มาของการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อศึกษาปัจจัยการสอบบัญชีให้ได้คุณภาพของผู้สอบบัญชีโดยมุ่งประโยชน์ในการยกระดับมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพบัญชีของประเทศไทยให้เทียบเท่ากับกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว และมีส่วนช่วยลดการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นไปตามหลักพระพุทธศาสนาในขรรยาวาสธรรม เป็นข้อปฏิบัติตามหลักสัมมาชีพ สัมมาอาชีวะที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริตต่อหน้าที่การงาน และไม่แสวงหาประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานเป็นเครื่องมือ ซึ่งหลักขรรยาวาสธรรม ๔ ประการ ประกอบด้วย ๑) สัจจะ (ความซื่อสัตย์) ๒) ทมะ (การฝึกตน) ๓) ขันติ (การอดทน) ๔) จาคะ (การบริจาค/การเสียสละ)^๒

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการสอบบัญชีให้ได้คุณภาพของผู้สอบบัญชี
๒. เพื่อศึกษาคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐
๓. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสอบบัญชีให้ได้คุณภาพของผู้สอบบัญชี จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

ขอบเขตของการศึกษา

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรในงานวิจัยนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

๑) ตัวแปรอิสระในงานวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และรายได้ต่อเดือน

๒. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านวัฒนธรรม

๓. ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านขนาด ด้านนโยบาย และด้านโครงสร้างองค์กร

^๒ พุทธทาสภิกขุ, ความรอดพ้นฐานของขรรยาวาส, (กรุงเทพมหานคร : ตถตา, ๒๕๕๘), หน้า ๓๓.

๒) ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคคลื่นไทยแลนด์ ๔.๐ ประกอบด้วย ด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้าน จรรยาบรรณ

๒. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี โดยประกอบด้วย ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และรวมถึงผู้สอบบัญชี รับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีทั่วไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีในยุคคลื่นไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นการศึกษา ในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสำรวจ (Survey research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงพรรณนาและใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

๑. รูปแบบการวิจัย

๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มี ผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยจำนวน ๒๗ แห่ง และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ขนาดของตัวอย่าง จากประชากรที่ใช้ในการวิจัย พิจารณาจากจำนวนผู้สอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีซึ่ง ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน ๒๗ แห่ง รวมจำนวน ๑๓๖ คน และ ประชากรผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้สอบบัญชี ซึ่งไม่สามารถทราบจำนวนได้แน่นอน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างสามารถคำนวณได้จากสูตรไม่ทราบขนาด ประชากรของ W.G.cochran^๑ โดยกำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ และระดับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ ๕ จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ๓๘๔ คน เพื่อความสะดวกในการประเมินผล และการวิเคราะห์ ข้อมูล จึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๔๐๐ ตัวอย่าง

^๑ กัลยา วานิชย์บัญชา, การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕-๒๖.

๑.๒ การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย และเพื่อให้แบบสอบถามมีความครบถ้วนครอบคลุมในประเด็นที่ทำการศึกษาจึงได้สร้างแบบสอบถามประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ได้แก่

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และ รายได้ต่อเดือน เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) แบบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี และด้านวัฒนธรรม เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended)

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ประกอบด้วย ด้านขนาด ด้านนโยบาย และด้านโครงสร้างองค์กร เป็นคำถามปลายปิด(Close Ended)

ส่วนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ประกอบด้วย ด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้านจรรยาบรรณ เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended)

การตอบแบบสอบถามในส่วนที่ ๒-๔ เป็นคำถามปลายปิด (Close Ended) แบบให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยใช้มาตรวัดแบบ Liker Scale ที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

๓. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ศึกษาประกอบด้วย ๒ ลักษณะ

๑. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเองและรวบรวมข้อมูลจากบทความและงานเอกสารที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีต่อคุณภาพงบการเงิน กลยุทธ์การปฏิบัติงานทางการสอบบัญชีสมัยใหม่ คุณภาพการสอบบัญชี แนวคิดและคุณภาพของผู้สอบบัญชีที่ดี แนวคิดไทยแลนด์ ๔.๐ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวความคิดการศึกษา

๒. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ตอบโดยกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากผู้ตอบบัญชีและผู้ช่วยผู้ตอบบัญชีของสำนักงานสอบบัญชีที่มีผู้ตอบบัญชีซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและประชากรผู้ตอบบัญชีรับอนุญาตทั่วไปและผู้ช่วยผู้ตอบบัญชี รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ทำการกรอกด้วยตนเองและรวบรวมแบบสอบถามและนำมาลงรหัส หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อประมวลผลและใช้โปรแกรมทางสถิติสำหรับงานวิจัย

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์แล้วผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

๑. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติเบื้องต้นในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยทางเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำผลสรุปไปประมาณหรือคาดการณ์ประชากร ประกอบด้วย

๑) สถิติทดสอบโดยวิธี Independent - Sample T-Test

๒) สถิติทดสอบโดยวิธี One way analysis of variance หรือ One way ANOVA โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว จากสถิติแบบ F - Test และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความแตกต่างเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีการทดสอบ LSD (Least Square Difference)

๓) สถิติทดสอบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรโดยใช้สถิติทดสอบแบบ Pearson's Correlation Coefficient test

๔) วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และใช้วิธีการเลือกตัวแปรโดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression)

๕) ตรวจสอบเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multi Collinearity) ปัญหาความสัมพันธ์ภายในของตัวแปรพยากรณ์ (Multicollinearity) และตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ในตัวแปร (Autocorrelation) โดยวิธีของ Durbin-Watson

๕. เกณฑ์การทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการกำหนดเกณฑ์ที่จะยอมรับหรือปฏิเสธ ที่ระดับความเชื่อมั่นทางสถิติ ๙๕.๐% หรือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ เป็นสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญ α (อัลฟา) เท่ากับ ๐.๐๕ ถ้าค่านัยสำคัญที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่า ๐.๐๕ จะปฏิเสธสมมติฐานที่ H_0 และยอมรับสมมติฐานที่ H_1 หรือเกิดนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ และใน

กรณีสถิติทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ที่ระดับนัยสำคัญ α (อัลฟา) คำนัยสำคัญที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า ๐.๐๕ จะเป็นการยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธสมมติฐาน H_1 หรือไม่เกิดนัยสำคัญทางสถิติ (ไม่ Sig.) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

$$\begin{aligned}\text{สมมติฐาน} \quad H_0: \mu_1 &= \mu_2 \\ H_1: \mu_1 &\neq \mu_2\end{aligned}$$

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และนำเสนอโดยเรียงลำดับเป็น ๕ ส่วน ดังต่อไปนี้

๑. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ ๖๑.๕๐) อายุ ๓๑ - ๓๕ ปี มากที่สุด (ร้อยละ ๔๐.๗๕) ระดับการศึกษา พบว่า ปริญญาตรี มากที่สุด (ร้อยละ ๕๐.๒๕) ส่วนใหญ่เป็นผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ไม่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด มากสุด (ร้อยละ ๓๗.๕๐) ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า น้อยกว่า ๓ ปี มากที่สุด (ร้อยละ ๔๑.๐๐) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐ บาท มากที่สุด (ร้อยละ ๓๖.๕๐)

๒. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยรวม มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๓ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๒๘ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยสูงสุด ด้านวัฒนธรรม รองลงมา ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๔๒ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก จำนวน ๓ ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความเหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงาน ความซับซ้อนของงาน และความเสี่ยงของธุรกิจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ รองลงมา ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความเหมาะสม เมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่ผู้สอบบัญชีใช้ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ($\bar{X}$ = ๓.๗๘), ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของงานสอบบัญชี ($\bar{X}$ = ๓.๕๗) และระดับปานกลาง จำนวน ๑ ด้าน คือ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีหลักเกณฑ์ในการคิดอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = ๓.๑๕) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๓๐ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมาก ๑ ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ นโยบายของกรมบัญชีกลางที่มีคุณภาพการสอบบัญชี มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๐ และในระดับปานกลาง จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่

นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.39$), ความเข้มงวดของกฎหมายการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.21$) และ การลงโทษผู้สอบบัญชีที่กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.19$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 3.56 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ ชื่อเสียงและการยอมรับจากสังคมของผู้สอบบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.23 และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ บทลงโทษทางสังคมที่มีผลต่อผู้สอบบัญชีที่กระทำความผิด ($\bar{X} = 3.48$), มาตรฐานทางสังคมที่มีต่อผู้สอบบัญชี ($\bar{X} = 3.42$) และในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ความคาดหวังของสังคมที่มีต่อผู้สอบบัญชี ($\bar{X} = 3.11$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ วัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากผู้สอบบัญชีรุ่นก่อน มีค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมา จริยธรรมและจรรยาบรรณในการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.63$), ค่านิยมของสถาบันหรือคณะบัญชีที่ผู้สอบบัญชีได้ศึกษา ($\bar{X} = 3.60$) และ รูปแบบการทำบัญชีหรือสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.59$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ การใช้งานที่ง่ายและมีคู่มือในการใช้งานระบบสารสนเทศทางบัญชี มีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมา ประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลและการสำรองข้อมูล ($\bar{X} = 3.90$), ประสิทธิภาพโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปทั่วไป ($\bar{X} = 3.84$) และ ประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและการเชื่อมโยง ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

๓. ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยสูงสุด ด้านนโยบาย รองลงมา ด้านโครงสร้างองค์กรและด้านขนาดตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ด้านขนาด มีค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทผู้สอบบัญชี มีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมา เงินทุนจดทะเบียนบริษัทของผู้สอบบัญชี ($\bar{X} = 3.92$), จำนวนทีมงานของบริษัทผู้สอบบัญชี ($\bar{X} = 3.81$) และ จำนวนพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสำนักงาน ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ด้านนโยบาย มีค่าเฉลี่ย 3.93 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางบัญชีอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมา นโยบายการดูแลพนักงานสอบบัญชี

ภายในสำนักงาน ($\bar{X} = 3.88$), นโยบายคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ ($\bar{X} = 3.91$) และ นโยบายเน้นด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ มีการแบ่งแยกงานกันทำอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 4.00 รองลงมา มีวัฒนธรรมองค์กรที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$), โครงสร้างองค์กรภายในสำนักงานมีความยืดหยุ่น ($\bar{X} = 3.84$) และมีสายการบังคับบัญชาภายในสำนักงานบัญชี ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

๔. คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐

ผลการวิเคราะห์ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยสูงสุด ด้านจรรยาบรรณรองลงมา ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ มีค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ ผู้สอบบัญชีได้รับการเข้าอบรมความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ย 3.88 รองลงมา ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความสามารถในการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.92$), ผู้สอบบัญชีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.71$) และ ผู้สอบได้มีประสบการณ์ในการสอบบัญชี ($\bar{X} = 3.70$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล มีค่าเฉลี่ย 3.83 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ ผู้สอบบัญชีมีสื่อระหว่างผู้สอบกับบริษัทผู้ว่าจ้าง เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมา ผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายหรือปรึกษาหารือในประเด็นต่างๆที่ตรวจพบจากการสอบบัญชีให้ผู้บริหารทราบและเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.88$), ผู้สอบบัญชีมีการนำเสนอผลการปฏิบัติงานสอบบัญชีภายหลังการปฏิบัติงานด้วยการประชุมหรือทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้บริษัท ($\bar{X} = 3.91$) และ ผู้สอบบัญชีมีความสามารถในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ว่าจ้าง ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ด้านจรรยาบรรณ มีค่าเฉลี่ย 3.88 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งสูงสุดคือ ผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำการตรวจสอบบัญชีของบริษัทที่เป็นคู่แข่งกับบริษัทผู้ว่าจ้าง มีค่าเฉลี่ย 4.16 รองลงมา ผู้สอบบัญชีมีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางบัญชีอย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 4.03$),

ผู้สอบบัญชีรักษาข้อมูลความลับของบริษัทผู้ว่าจ้าง ($\bar{X} = ๔.๐๒$) และ ผู้สอบบัญชีไม่มีการละทิ้งงาน ในระหว่างการตรวจสอบบัญชี ($\bar{X} = ๓.๗๖$) ตามลำดับ

๕. สรุปผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน โดยมีสมมติฐานย่อย ดังนี้

สมมติฐานย่อย ๑.๑ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติทดสอบแบบ T – Test สรุปผลการทดสอบ ได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเค ไทยแลนด์ ๔.๐ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย ๑.๒ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติทดสอบแบบ F – Test สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานย่อย ๑.๓ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติทดสอบแบบ F – Test สรุปผลการ ทดสอบได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชี รับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) ผลการวิเคราะห์ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างรายคู่พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกับระดับการศึกษา จำนวน ๓ คู่ ได้แก่

๑) กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเค ไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก

๒) กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเค ไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก

๓) กลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก

สมมติฐานย่อย ๑.๔ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ที่ใช้สถิติทดสอบแบบ F – Test สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) วิธีการ

ทดสอบ Least Significant Difference (LSD) test ผลการวิเคราะห์ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างรายคู่ พบว่ามีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกับอาชีพ จำนวน ๓ คู่ ได้แก่

๑) กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ไม่ตรวจสอบบริษัทมหาชน จำกัดจะมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Big 4

๒) กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอิสระจะมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Big 4

๓) กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ตรวจสอบบริษัทมหาชน จำกัดจะมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Big 4

สมมติฐานย่อย ๑.๕ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาปฏิบัติงาน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ใช้สถิติทดสอบแบบ F – Test สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านระยะเวลาปฏิบัติงาน ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน จึงนำมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ (Multiple Comparison) วิธีการทดสอบ Least Significant Difference (LSD) test ผลการวิเคราะห์ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความแตกต่างรายคู่พบว่า มีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกับระยะเวลาปฏิบัติงาน จำนวน ๔ คู่ ได้แก่

๑) กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า ๓ ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป

๒) กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๓-๕ ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป

๓) กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๖-๘ ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป

๔) กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๙-๑๑ ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป

สมมติฐานย่อย ๑.๖ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ใช้สถิติทดสอบแบบ F – Test สรุปผลการทดสอบได้ว่า ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่ต่างกัน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สรุปผลได้ดังนี้ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ (ร้อยละ ๒๙.๙๐)

สมมติฐานที่ ๓ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ได้แก่ ด้านขนาด และ ด้านนโยบาย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ โดยผลทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคนไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ร้อยละ ๘๑.๑๐

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ค้นพบนำมาอภิปรายผลงานวิจัยได้ดังนี้

๑. จากผลการวิจัยปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่ อายุ ๓๑-๓๕ ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ไม่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด รองลงมา ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอิสระ ผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด และผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Big 4 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานน้อยกว่า ๓ ปี รายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๐-๓๐,๐๐๐ บาท โดยให้ความสำคัญต่อปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกในระดับมาก โดยสูงสุด ด้านวัฒนธรรม รองลงมา ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมาย ตามลำดับ โดยในด้านเศรษฐกิจให้ความสำคัญ สูงสุดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีความเหมาะสมเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณงาน ความซับซ้อนของงาน และความเสี่ยงของธุรกิจ ด้านการเมืองรัฐบาลกฎหมายให้ความสำคัญ สูงสุด นโยบายของกรมบัญชีกลางที่มีคุณภาพการสอบบัญชี ด้านสังคมสูงสุดคือเสียงและการยอมรับจากสังคมของผู้สอบบัญชี ด้านเทคโนโลยีสูงสุด วัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากผู้สอบบัญชีรุ่นก่อน ด้านวัฒนธรรมสูงสุดการใช้งานที่ง่ายและมีคู่มือในการใช้งานระบบสารสนเทศทางบัญชี

๒. จากผลวิจัยปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีมีความสำคัญในระดับมาก โดยสูงสุด ด้านนโยบาย รองลงมา ด้านโครงสร้างองค์กรและด้านขนาด ตามลำดับ ซึ่งในด้านขนาด ให้ความสำคัญ สูงสุด

เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทผู้สอบบัญชี ด้านนโยบายให้ความสำคัญสูงสุดการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และมาตรฐานทางบัญชีอย่างเคร่งครัดและด้านโครงสร้างองค์กรให้ความสำคัญสูงสุด มีการแบ่งแยกงานกันทำอย่างชัดเจน และผลวิจัยคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ อยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยสูงสุด ด้านจรรยาบรรณรองลงมา ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคล และด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ ตามลำดับ ในด้านทักษะความรู้ความเชี่ยวชาญ สูงสุด ผู้สอบบัญชีได้รับการเข้าอบรมความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ด้านทักษะในการสื่อสารกับบุคคลสูงสุด ผู้สอบบัญชีการมีสื่อระหว่างผู้สอบกับบริษัทผู้ว่าจ้างเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ และด้านจรรยาบรรณสูงสุด ผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำการตรวจสอบบัญชีของบริษัทที่เป็นคู่แข่งกับบริษัทผู้ว่าจ้าง

๓. จากผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัยปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาปฏิบัติงาน มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ แตกต่างกัน โดยผลวิจัยพบว่ากลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาโท มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก และกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า บุคลากรระดับการศึกษาปริญญาเอก ด้านอาชีพ กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ไม่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีอิสระ กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Non Big 4 ที่ตรวจสอบบริษัทมหาชนจำกัด จะมีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มผู้สอบบัญชีหรือผู้ช่วยผู้สอบบัญชีในสำนักงาน Big 4 และกลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า ๓ ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๓-๕ ปี ระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๖-๘ ปี และ กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานจำนวน ๙-๑๑ ปี มีความคิดเห็นต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยุคไทยแลนด์ ๔.๐ ต่ำกว่า กลุ่มระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า ๑๑ ปีขึ้นไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Waggoner และ Calhell (1991)^๔ ได้ศึกษาผลกระทบของแรงกดดันทางด้านเวลาต่อผลการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชี ผลการศึกษพบว่าระยะเวลาที่ถูกกำหนดให้ในการปฏิบัติงานมีผลต่อจำนวนรายการที่ผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบได้ และผู้สอบบัญชีอาจปฏิบัติงานได้ดีขึ้นหากถูกกำหนดให้ปฏิบัติงานภายใต้แรงกดดันทางด้านเวลาที่เหมาะสม

^๔ Waggoner, J.B., and Cashell, J.D., *The impact of time pressure on auditors' performance*, (Ohio : CPA Journal 50, 1991), 27-32.

๔. จากผลการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยผลทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ร้อยละ ๒๙.๙๐ โดยการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรมเพิ่มสูงขึ้น ๑ หน่วยมาตรฐานมีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ๐.๕๕๓ หน่วยมาตรฐาน และ ปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชี ได้แก่ ด้านขนาด และ ด้านนโยบาย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ โดยผลทดสอบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เกิดจากบริษัทผู้สอบบัญชีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ร้อยละ ๘๑.๑๐ โดยการเปลี่ยนแปลงในด้านขนาด เพิ่มสูงขึ้น มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ๐.๔๓๒ หน่วยมาตรฐาน และการเปลี่ยนแปลงในด้านนโยบายเพิ่มสูงขึ้น มีผลต่อคุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ๐.๕๒๑ หน่วยมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

๑) การพัฒนาให้ผู้สอบบัญชีให้ได้คุณภาพในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ ปัจจัยที่มีผลมากที่สุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้านเทคโนโลยี โดยจะต้องนำโปรแกรมช่วยในการสอบบัญชีที่มีคุณภาพมาใช้ในการทำงาน และจะต้องพัฒนาประสิทธิภาพของระบบฐานข้อมูลและการสำรองข้อมูล

๒) คุณภาพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในยูเคไทยแลนด์ ๔.๐ พบว่าด้านผู้สอบบัญชีในปัจจุบันมีทักษะในการสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ที่ดีขึ้นกว่าอดีต และผู้สอบบัญชีมีการสื่อสารระหว่างผู้สอบกับบริษัทผู้ว่าจ้าง เกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ รวมทั้งผู้สอบบัญชีสามารถอธิบาย ปรัชญาหรือ และรายงานในประเด็นต่างๆ ที่ตรวจพบจากการสอบบัญชีให้ผู้บริหารทราบและเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้

๒. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

๑. ในการศึกษาครั้งถัดไปควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพด้วย ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นการยืนยันผลการศึกษาเชิงปริมาณ

๒. ควรทำการศึกษากลุ่มประชากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น เช่น ผู้ทำบัญชี

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. กรุงเทพมหานคร : บริษัท
ธรรมสาร จำกัด, ๒๕๕๔.

ดิชพงศ์ พงศ์ภัทรชัย. แนวทางการส่งหนังสือยืนยันยอดในยุคไทยแลนด์ ๔.๐. ก้าวทันข่าวชาวอดิโตนับ
ที่ ๓๐. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๖๐.

พรรณราย คำจันทร์ดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีกับคุณภาพการสอบบัญชี
ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี, ๒๕๕๒.

พุทธทาสภิกขุ. ความรอดพ้นฐานของฆราวาส. กรุงเทพมหานคร : ตถตา, ๒๕๕๘.

ภัทร์ชนน ชูเศษและคณะ. คุณภาพและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีขนาด
กลางและขนาดย่อมของไทย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตตรัง, ๒๕๕๘.

สมพงษ์ พรอุปถัมภ์. การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีในสหราชอาณาจักร. วารสารนักบัญชี, ๒๕๔๖.

Waggoner, J.B., and Cashell, J.D. The impact of time pressure on auditors' performance.
Ohio CPA Journal 50 (1991).